PRESINGUL — FORMĂ AGRESIVĂ ȘI ORGANIZATĂ A APĂRĂRII ÎN FOTBALUL MODERN

- Presingul, cîndva o noțiune plină de echivoc !
- Zonele de apariție și aplicare...
- Scop : forțarea adversarului să greșească
- Cînd se aplică și cît durează pe parcursul unei partide ?
- Și totuși — o armă cu două tăișuri
- Formații și jucători care-l aplică în Divizia A

Presing — iată o noțiune relativ nouă în vocabularul fotbalului modern, apărută ca urmare a căutărilor continue ale specialiștilor de a da jocului un plus de dinamism, de a găsi o nouă cale — de astă dată colectivă — de recuperare a mingii și de cîștigare, în acest fel, a inițiativei.

Ca orice element nou introdus în dinamica fotbalului, presingul s-a văzut, încă de la primele încercări de folosire a lui, în situația — de altfel previzibilă — de a face față unor mari dificultăți privind integrarea sa în conținutul real al jocului cu balonul rotund. Acest lucru s-a datorat în mare măsură unei insuficiente înțelegeri a sensului care i-a justificat inițial utilitatea practică.

Obiect al unui lanț întreg de confuzii tactice, începînd de la identificarea sa — oricum mai aproape de adevăr — cu marcajul sever, și culminînd cu aceea a sinonimizării cu situațiile de dominare netă, presingul a devenit la un moment dat o noțiune plină de echivoc și de aceea folosirea lui a fost mult timp evitată sau, în cel mai bun caz, mult prea limitată în raport cu cerințele reale ale dezvoltării fotbalului modern.

Transferat din arsenalul tehnico-tactic al jocurilor desfășurate pe terenuri de dimensiuni mici (baschet, handbal), presingul a apărut și în fotbal ca o formă agresivă a apărării în cadrul căreia se urmărește îmbinarea atacului de deposedare cu marcajul strict, om la om, efectuat pe anumite durate și suprafețe din teren, pentru obținerea și păstrarea inițiativei în joc.

PRESINGUL ÎN SPAȚIU ȘI TIMP

Aplicarea presingului în fotbal a căpătat un caracter specific prin aceea că dimensiunile terenului creează mari dificultăți în ceea ce privește folosirea acestei forme de apărare pe toată durata celor 90 de minute și pe întreaga suprafață de joc. Deși ar părea avantajoasă la prima vedere, prin aceea că — împiedicînd desfășurarea activității adversarului — favorizează menținerea inițiativei de partea echipei proprii, apărarea-presing, integrală în timp și spațiu, pretinde din partea jucătorilor o mare cheltuială de energie care, acumulată pe parcursul unei anumite perioade, se repercutează nefavorabil asupra potențialului fizic și psihic al acestora. În același timp apărarea-presing integrală, în ciuda faptului că își aduce o însemnată contribuție la sporirea dinamismului jocului, împiedică în mod direct asupra spectaculozității lui, favorizînd infracțiunea și nesportivitatea, în lupta permanentă, agasantă chiar, desfășurată om la om.

Practica a dovedit că **aplicarea presingului în fotbal este mai eficientă atunci cînd se limitează, în timp și spațiu,** cu atît mai mult cu cît, în acest fel, se creează condițiile optime desfășurării unor acțiuni de apărare cît mai variate și, în același timp, posibilități reale de finalitate a acțiunilor ofensive inițiate în urma recuperării mingii. În această idee, am considerat că este mai specific jocului de fotbal ca analiza dinamicii în cadrul apărării-presing să se facă pe zone și perioade de acțiune în teren, corespunzătoare nu numai situațiilor impuse de adversar ci și propriilor intenții de a desfășura jocul, în vederea păstrării inițiativei și valorificării ei.

Potrivit repartiției în spațiu a acțiunilor de joc, distingem trei zone principale de apariție și aplicare a presingului și anume :

1. TREIMEA DE TEREN ADVERSĂ, reprezentînd suprafața de joc în care apărarea-presing apare în forma sa cea mai caracteristică (fig. 1)

Așa cum rezultă din figura 1, atacul de deposedare efectuat de extrema dreaptă asupra fundașului lateral stîng advers, în momentul primirii de aceasta a balonului de la portar, este susținut de toți ceilalți înaintași ca și de mijlocași, printr-un marcaj sever, în timp ce apărătorii echipei proprii adoptă un plasament corespunzător unei eventuale intervenții ce ar putea fi determinată de evoluția ulterioară a jocului. Un dispozitiv asemănător de apărare agresivă, trebuie aplicat și în cazul executării loviturii de la poartă sau, în situația destul de frecventă, a pierderii mingii în atac.

Scopul folosirii presingului în situațiile tactice de mai sus este în primul rînd acela de a forța adversarul să greșească transmiterea pasei, oferind prilej echipei în apărare să recupereze mingea cu ușurință. În al doilea rînd presingul înaintașilor și al mijlocașilor — prima și cea de a doua linie de apărare a echipei — este destinat să ușureze sarcinile propriilor fundași care astfel, mai puțin solicitați, vor fi în măsură să rezolve cu mai mult succes, problemele create prin acțiunea ofensivă a adversarului.

2. TREIMEA DE TEREN PROPRIE constituie zona principală de apărare, unde aplicarea presingului apare impusă de necesitatea stringentă a protejării porții și de aceea a zădărnicirii intențiilor adversarului, de finalizare a acțiunilor sale ofensive (Fig. 2)

Atacul de deposedare inițiat de fundașul stîng, asupra extremei drepte adverse, este susținut, în mod firesc, de toți ceilalți apărători (fundași și mijlocași) și chiar de extreme, prin marcaj sever asupra adversarilor direcți. Dar, spre deosebire de presingul efectuat în treimea de teren adversă, agresivitatea apărării este maximă în zona proprie, îmbinîndu-se, în acest caz, și cu alte măsuri de protecție (aglomerare, dublaj) menite să bareze căile de pătrundere pe direcția porții.

Apărarea-presing în treimea proprie este forma pe care jucătorii o aplică, dacă nu cel mai corect, în orice caz, cel mai hotărît și aceasta datorită pericolului pe care-l prezintă prezența activă a adversarului în zona de finalizare.

3. ÎN TREIMEA MEDIANĂ A TERENULUI, presingul are un caracter, de obicei, mai puțin agresiv datorită, pe de o parte, activității ambelor echipe de regrupare a forțelor în vederea acțiunilor ulterioare, iar pe de altă parte, datorită posibilităților de folosire a unor mijloace defensive mai variate (hărțuiala, tatonarea, jocul la ofsaid) care pot duce adeseori la întîrzierea și destrămarea atacurilor adverse.

Utilizarea, însă, a apărării-presing la mijlocul terenului — în forma sa clasică a atacului de deposedare conjugat cu marcajul sever al adversarilor fără minge — asigură, fără îndoială, șansele cele mai mari de reușită pentru echipa în defensivă, prin aceea că determină, pe cei care atacă, să acționeze într-un cadru impus, unde cea mai mică inexactitate tehnico-tactică se poate solda cu pierderea inițiativei în joc.

Dacă din cele expuse pînă acum am desprins care este dinamica, pe zone de teren, a presingului, să vedem în ce constă aplicarea condiției de timp — raportată la durata unei partide — pentru această formă de apărare. Din capul locului precizăm că folosirea presingului de către o echipă, pe întreg parcursul unui joc, nu este deloc imposibilă, dar este în schimb nerecomandabilă și aceasta pentru motive bine întemeiate, dintre care cel mai convingător este marea cheltuială de energie efectuată în acest scop.

Întrebarea care-și așteaptă un răspuns, este : **cînd se aplică și cît anume durează** presingul în cadrul unui joc ?

Parte din tehnicieni consideră că folosirea acestei forme de apărare este mai indicată la începutul partidei, pentru realizarea unui efect moral asupra adversarului ; alții, dimpotrivă, apreciază ca mai utilă aplicarea presingului, după desfășurarea unei părți din joc, pentru realizarea elementului surpriză, sau chiar la sfîrșitul partidei, fie în scopul combaterii jocului pasiv, fie pentru neutralizarea diferitelor tactici utilizate în vederea menținerii rezultatului.

Am mai adăugat, la cele enunțate mai sus, că presingul trebuie folosit ori de cîte ori se ivește nevoia imperioasă de a intra în posesia mingii, pentru construirea unor acțiuni ofensive și acest lucru trebuie să fie determinat de succesiunea situațiilor de joc, care exprimă un anumit raport de forțe în teren.

În ceea ce privește durata de utilizare a apărării-presing în cursul partidei, aceasta trebuie să corespundă atît necesității de obținere și păstrare a inițiativei, cît și posibilităților reale ale jucătorilor de a face față cu succes cerințelor jocului în asemenea condițiuni.

DE LA TEORIE LA PRACTICĂ

Atunci cînd am definit presingul ca o formă agresivă a apărării, am ținut seama și de caracterul său colectiv organizat, care-i condiționează reușita în momentul aplicării. Din punct de vedere teoretic, problemele par mai ușor de elucidat și aceasta deoarece dinamica este în general simplă și se poate încadra cu ușurință în oricare variantă a sistemului de joc.

Practica însă, ne pune în fața unor situații de așa natură încît, pe bună dreptate, apărarea-presing a fost și este considerată o armă cu două tăișuri. Din această cauză, nu odată, echipele care au folosit presingul pentru a forța adversarul să le cedeze inițiativa, s-au găsit în situația de a nu fi capabile să facă față nici măcar sarcinilor generale ale jocului, pe întreaga durată a partidei, ratînd în acest fel o posibilitate tactică destinată inițial să le aducă cîștig de cauză. De aceea, atunci cînd este vorba de aplicarea presingului, ca forma agresivă și organizată a apărării, trebuie ținut seama atît de calitățile jucătorilor, cît și de pregătirea specială, individuală și colectivă a acestora, în condițiile folosirii la nevoie a apărării-presing.

Pregătirea jucătorilor reprezintă aspectul cel mai caracteristic al problemei, ea avînd de rezolvat sarcina perfecționării unor procedee tehnico-tactice (deposedarea, intercepția, aplicarea marcajului om la om [illegible] celași [illegible] ției un[illegible] morale [illegible] viteza, pers[illegible] cifice jocului [illegible]

Procesul de [illegible]ins[illegible] educație trebuie să cuprindă foarte mult lucru individual (în mod special, exerciții 1 : 1 cu și fără minge) și lucru colectiv, în scopul coordonării mișcării și activității în teren a jucătorilor, în cadrul aceleiași idei tactice. Cunoașterea perfectă a modului de acțiune în diferite variante ale apărării-presing asigură în timpul jocului condiții folosirii cu succes a acestei arme tactice, atunci cînd situația o impune. Mijlocul ideal de pregătire colectivă este, fără îndoială, jocul-școală.

În ceea ce privește echipele noastre fruntașe, trebuie arătat că a existat și există încă, o preocupare serioasă din partea unor antrenori de a adapta principiile apărării-presing la dinamica fotbalului modern. Formații ca **Universitatea Craiova, UTA, Dinamo Buc., Petrolul** sau **Universitatea Cluj** sînt numai cîteva dintre cele care au reușit să depășească stadiul experimentului și să treacă la aplicarea presingului zonal și chiar total, pe durată de timp determinată, reușind — nu o dată — să controleze cu autoritate jocul, prin păstrarea inițiativei în desfășurarea acțiunilor.

Jucători ca **Dinu** și **Stoenescu** (Dinamo Buc.), **Codreanu** și **Năsturescu** (Rapid), **Circiumărescu** și **Strîmbeanu** (Univ. Craiova) **Creiniceanu** (Steaua), **Dincuță** (Petrolul), **Șchiopu** (UTA) sau **Mustățea** (Univ. Cluj) se înscriu, alături de mulți alții, în rîndurile celor ale căror calități fizice, tehnice și morale, contribuie efectiv la îmbinarea armonioasă a experienței de joc cu vigoarea, condiție de bază în aplicarea și reușita apărării-presing.

★

Introducerea în domeniul tactic al fotbalului a presingului a constituit, indiscutabil, un cîștig în dinamica generală a jocului, deși atitudinea antrenorilor față de aplicarea lui la nivelul cerințelor actuale, este încă destul de contradictorie. În timp ce o parte din tehnicieni continuă să privească cu neîncredere această formă de apărare agresivă, o altă parte, situată la polul opus al acestei aprecieri, o îmbrățișează cu speranțe mult prea mari față de ceea ce poate asigura aceasta în realitate. Exagerările, și într-un sens și în altul, au constituit un serios impediment în cunoașterea și aplicarea corectă în practică a presingului și, datorită acestui fapt, nu au făcut un bun serviciu dezvoltării fotbalului.

MIHAI IONESCU
antrenor

Specialiștii au cuvîntul

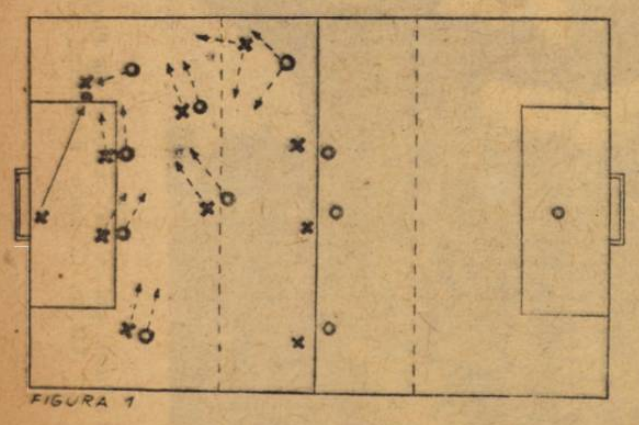

FIGURA 1

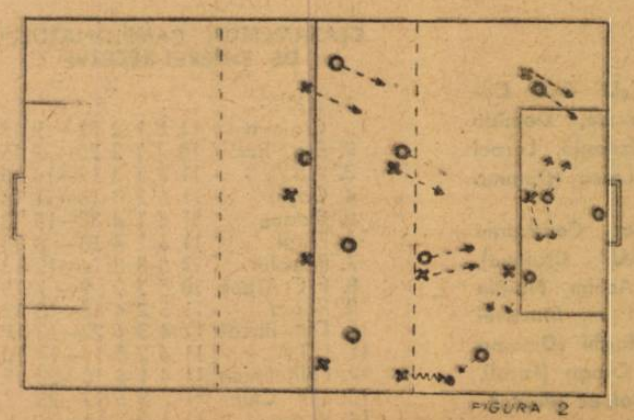

FIGURA 2